

Brit Bennett

Jumătatea dispărută

Traducere din limba engleză de
Roxana Aneculăesei

3
TREI

Partea I
GEMENELE DISPĂRUTE

(1968)

BOOKZONE

Unu

În dimineața în care una dintre gemenele dispărute se întorsese în Mallard, Lou LeBon alergase spre restaurant ca să le dea tuturor vestea și, chiar și acum, mulți ani mai târziu, toată lumea își amintea ce șocat intrase pe ușile de sticlă, asudat, răsuflând greu, cu gulerul cămășii ud de-atâta efort. Clienții abia treziți începuseră să se agite în jurul lui — erau vreo zece, deși erau mai mulți cei care aveau să mintă, spunând că și ei fuseseră acolo, doar ca să pretindă că asistaseră și ei o dată la ceva cu adevărat incitant. În acel mic orașel de fermieri nu se întâmplase nimic surprinzător până la dispariția gemenelor Vignes. Dar în dimineața aceea de aprilie din 1968, în timp ce se îndrepta spre muncă, Lou o zărise pe Desiree Vignes mergând singură pe Partridge Road, târând o mică valiză de piele după ea. Arăta la fel ca la 16 ani, când plecase de acolo — deși deschisă¹ la culoare, pielea ei avea nuanța nisipului umed. Corpul drept, fără șolduri proeminente, te ducea cu gândul la o creangă purtată de un vânt puternic. Se grăbea, cu capul aplecat, și — aici Lou se opri,

¹ Populația creolă din Louisiana se diferențiază de restul afro-americanilor prin pielea deschisă la culoare. (N.t.)

șarjând un pic — ținea de mână o fetiță de vreo șapte-opt ani, cu pielea neagră ca smoala.

— Neagră ca noaptea, zise el. De parc-a aterizat direct din Africa.

Lumea de la Lou's Egg House se împărțise într-o mulțime de conversații diferite. Bucătarul-șef se întreba dacă Lou o văzuse într-adevăr pe Desiree, ținând cont că, deși avea să împlinească 60 de ani în mai, se încăpățâna în continuare să nu poarte ochelari. Chelnerița susținea că așa trebuie să fi fost — chiar și un orb ar fi putut să o recunoască pe una dintre gemenele Vignes și, cu siguranță, nu avea cum să fie cealaltă soră. Clienții, care-și lăsaseră pe teighea terciul de mălai și ouăle, nu erau interesați de zarva stârnită de surorile Vignes — îi interesa cine Dumnezeu era copilul negru? Oare putea să fie al lui Desiree?

— Păi, al cui să fie? zise Lou, luând o mână de șervețele și ștergându-și fruntea transpirată.

— Poa' să fie vreun orfan pe care l-a adoptat.

— Io nu-nțeleg cum a putut să iasă ceva așa negru din Desiree.

— Crez' tu că Desiree ar adopta un orfan?

Bineînțeles că nu. Era o fată tare egoistă. Era singurul lucru pe care și-l aminteau despre Desiree, în rest nu țineau minte prea multe despre ea. Gemenele dispărușeră de 14 ani, cam de tot atâția ani cât apucaseră să le cunoască. Se făcuseră nevăzute chiar din patul lor, după seara de dans de Ziua Orașului, în timp ce mama lor dormea în camera de-alături. Într-o bună zi, gemenele se înghesuiau în fața oglinzii din baie, patru fete identice făcându-și de lucru cu pletele lor. A doua zi, patul era gol și cuverturile trase ca de obicei, întinse când făcea Stella patul, pline de cute când îl strângea Desiree. Toată lumea

din oraș își petrecuse dimineața căutându-le, strigându-le prin pădure și întrebându-se prostește dacă au fost răpite. Dispariția lor păruse la fel de neașteptată ca Înălțarea, care i-ar fi lăsat în urmă pe toți păcătoșii din Mallard.

Bineînțeles, adevărul nu era nici sinistru, nici mistic; gemenele reapăruseră curând în New Orleans — fete egoiste care fugiseră de responsabilități. N-aveau să rămână prea mult timp departe. Viața de oraș avea să le istovească. Aveau să li se termine banii și ranchiuna și să vină smiorcăindu-se în pragul mamei. Doar că nu mai ajunseseră niciodată acasă. În schimb, după un an, fiecare o luase pe drumul ei, viețile lor separându-se complet, așa cum se separase și ovulul din care se născuseră amândouă. Stella devenise albă, iar Desiree se căsătorise cu cel mai negru bărbat pe care îl putuse găsi.

Iar acum Desiree se întorsese, Dumnezeu știe de ce. Poate că i se făcuse dor de casă. Poate că i se făcuse dor de mama ei după atâția ani sau poate că voia să se laude cu fata aia neagră a ei. În Mallard, nimeni nu se căsătorea cu un negru. Dar nici nu pleca nimeni de aici și iată că Desiree le făcuse pe amândouă. Să se mărite cu un bărbat negru și să-și târâie copilul negru ca noaptea după ea prin tot orașul — era deja prea mult.

La Lou's Egg House, mulțimea se risipi, bucătarul-șef își puse plasa de păr, chelnerița numără monedele de pe masă, iar bărbații în salopete își sorbiră cafeaua și se îndreptară spre rafinărie. Lou se sprijini de geamul murdar, uitându-se la drum. Trebuia s-o sune pe Adele Vignes. Nu ar fi fost corect să fie luată prin surprindere de fiica ei, ținând cont că trecuse prin atâtea. Și acum Desiree revenise în oraș, ba chiar și cu un copil de culoare. Dumnezeu! Puse mâna pe telefon.

— Crezi c-au de gând să rămână? întrebă bucătarul-șef.

— Cine poa' să știe? Da' fără-ndoială se grăbea, îi răspunse Lou. Mă-ntreb un' se grăbea așa? A trecut chiar pe lângă mine, nu mi-a făcut cu mâna, nu nimic.

— Fudulă! Da' de ce-o fi fudulă?

— Dumnezeule! spuse Lou. N-am văzut în viața mea copil așa negru!

Era un orașel tare ciudat.

Fusese numit Mallard după rațele cucuiate² care trăiau în câmpurile de orez și în mlaștinile din apropiere. Un oraș care, la fel ca oricare altul, era mai degrabă o idee, nu un loc în sine. Ideea îi venise lui Alphonse Decuir în 1848, în timp ce stătea în lanurile de trestie-de-zahăr pe care le moștenise de la tatăl său, un om care îl ținuse din scurt. Acum, că acesta murise, fiul, în sfârșit eliberat, își dorea să construiască ceva pe acele hectare de pământ, ceva care să dăinuie și în secolele ce aveau să vină. Un orașel pentru oameni ca el, care nu aveau să fie niciodată acceptați ca albi, dar care refuzau să fie tratați drept negri. Un loc de mijloc. Mama lui, Dumnezeu s-o ierte, ura că avea pielea deschisă la culoare; când era mic, îl punea să stea la soare, rugându-se să se mai înnegrească. Poate că în primul rând asta îl făcuse să viseze la un astfel de oraș. Pielea aceea deschisă la culoare, la fel ca orice alt lucru moștenit cu un preț mare, era un dar care te însingura. Așa că se căsătorise cu o mulătră care avea pielea și mai deschisă decât el. Când rămăsese însărcinată cu primul copil, el începuse să-și imagineze că strănepoții săi aveau să aibă pielea și mai deschisă, ca spuma unei cafele tari amestecate cu lapte. Un afro-american mai apropiat de

² Joc de cuvinte intraductibil. În engleză, Mallard duck. (N.t.)

imaginea perfectă. Fiecare generație cu pielea tot mai deschisă la culoare.

Apoi veniseră și alții. Curând, ideea și locul deveniseră inseparabile. Vestea despre orașelul Mallard se răspândise în toată parohia St. Landry din Louisiana. Afro-americanii vorbeau în șoaptă despre el și se minunau. Albi nici măcar nu credeau că ar exista un astfel de loc. În 1938, când fusese întemeiată parohia St. Catherine, dioceza trimisese acolo un preot tânăr din Dublin, care la sosire fusese ferm convins că se rătăcise. Nu-i spusese oare episcopul că Mallard era un orașel de afro-americieni? Atunci cine erau toți oamenii ăștia? Oameni cu părul blond și roșcat și cu pielea măslinie ca a grecilor?! Aceștia erau considerați oameni de culoare în America, oamenii cu care nu voiau să se amestece albi? Ei bine, și cum ar fi putut face diferența între ei?

Când s-au născut gemenele Vignes, Alphonse Decuir murise de mult. Dar moștenirea lui avea să fie dusă mai departe de stră-stră-stră-strănepoatele sale, fie că ele voiau sau nu. Chiar și de Desiree, care protesta mereu înaintea fiecărui picnic organizat de Ziua Orașului și-și dădea ochii peste cap când era pomenit la școală numele întemeietorului acestui oraș, ca și cum n-ar fi avut legătură și cu ea. Iar lumea avea să-și aducă aminte de toate astea și după ce au dispărut gemenele. Cum Desiree nu-și dorise niciodată să facă parte din orașul care era moștenirea ei. Cum considera că poți da deoparte istoria așa cum dai deoparte mâna cuiva de pe umăr. Poți să evadezi dintr-un oraș, dar nu poți să scapi de legăturile de sânge. Gemenele Vignes credeau, cumva, că pot face și una, și alta.

Cu toate astea, dacă s-ar fi plimbat prin orașul pe care și-l imaginase cândva, Alphonse Decuir ar fi fost încântat să le vadă pe stră-stră-stră-strănepoatele lui: două fete cu pielea deschisă ca laptele, ochi căprui și păr ondulat. S-ar fi minunat de ele. Copiii erau desăvârșiți, comparativ cu părinții lor. Ce putea să fie mai uimitor de-atât?

Gemelele Vignes dispăruseră pe 14 august 1954, după seara de dans organizată de Ziua Orașului. Toată lumea avea să-și dea seama mai târziu că acesta fusese planul lor de la bun început. Stella, mai isteată, anticipase corect că nimeni n-avea să fie atent în momentul acela. Cu toții stătuseră mult în soare la grătarul din centrul orașului, unde Willie Lee, măcelarul, rumenise coaste, fleici și cârnați. Apoi ascultaseră discursul primarului Fontenot, părintele Cavanaugh binecuvântase mâncarea, în timp ce copiii deja se agitau, alegând pielea de pe bucățile de pui rumenite din farfuriile pe care le țineau în mâini părinții lor atenți la rugăciune. Fusese o după-amiază lungă, cu tot felul de festivități la care cântase trupa invitată, iar ziua avea să se încheie cu o seară de dans în sala de sport a școlii. Apoi oamenii în toată firea aveau să se întoarcă acasă împleticindu-se după prea multe pahare de punci de-al lui Trinity Thierry și după cele câteva ore petrecute în școală, care îi făcuseră să-și amintească cu drag de vremurile în care erau tineri.

În oricare altă noapte, Sal Delafosse ar fi aruncat poate o privire pe fereastră și ar fi văzut două fete care mergeau pe stradă sub razele lunii. Adele Vignes ar fi auzit podeaua scârțâind. Chiar și Lou LeBon le-ar fi văzut pe gemene prin geamurile murdare ale restaurantului când închidea. Dar de Ziua Orașului, Lou's House Egg se

închisese devreme. Iar Sal, simțindu-se dintr-odată plin de energie, sărbătorise în pat cu soția lui. Adele dormea dusă, după atâtea pahare de puncti, visând cum dansa cu soțul ei la reuniunea colegilor de școală. Așa că nimeni nu le văzuse pe gemene furișându-se, exact așa cum plănuiseră.

Nu fusese ideea Stellei — în acea ultimă vară, Desiree fusese cea care hotărâse să fugă amândouă după picnic. Ceea ce, poate, nu ar fi trebuit să fie deloc surprinzător. Nu ea le spusese, ani de zile, tuturor celor care o ascultau că de-abia aștepta să plece din Mallard? Cel mai des îi spusese Stellei, care o suporta cu răbdarea unei fete obișnuite de mult să audă povești despre iluzii. Pentru Stella, ideea de a pleca din Mallard era la fel de fantezistă ca un zbor spre China. Era posibil, dar nu-și imagina că o să și facă așa ceva. În schimb, Desiree visase mereu la o viață în afara acestui orașel de fermieri. Când fusese cu Stella la cinematograful din Opelousas ca să vadă *Vacanță la Roma*, abia dacă reușise să audă dialogul personajelor din cauza copiilor de culoare de la balcon, care, gălăgioși și plictisiți, aruncaseră cu floricele în albiile din rândurile de jos. Dar, ținându-se bine de balustradă și transfigurată, își imaginase că plutea deasupra norilor spre un loc îndepărtat, precum Parisul sau Roma. Nu fusese nici măcar în New Orleans, care era la doar două ore de mers.

— Nu v-așteaptă nimica bun în lume, le zicea mereu mama lor, ceea ce bineînțeles că pe Desiree o făcea să-și dorească și mai mult să plece de acolo.

Gemenele o cunoșteau pe Farrah Thibodeaux, o fată care plecase din oraș în urmă cu un an, și totul păru-se cât se poate de simplu. Cât de greu putea fi dacă Farrah, care era doar cu un an mai mare decât ele, reușise?

Desiree visa să scape din orașelul ăsta și să devină actriță. Jucase într-o singură piesă — în *Romeo și Julieta*, în clasa a noua —, dar când se aflase pe scenă, crezuse pentru o clipă că Mallard nu era chiar cel mai plicticos orașel de pe cuprinsul Americii. În timp ce colegii o aplaudau, iar Stella se pierduse în întunericul sălii, Desiree se simțise pentru prima dată ea însăși, nu o soră geamănă, o jumătate dintr-o pereche incompletă. Dar anul următor pierduse, în favoarea fiicei primarului, rolul Violetei din *A douăsprezecea noapte*, căci tatăl fetei făcuse în ultima clipă o donație în beneficiul școlii. După o seară în care stătuse bosumflată în culise, în timp ce Mary Lou Fontenot zâmbea larg și saluta publicul, îi spusese surorii ei că de-abia aștepta să plece din Mallard.

— Așa zici mereu, îi spuse Stella.

— Pentru că așa și este.

Dar nu era chiar așa. De fapt, nu ura Mallardul, ci se simțea mai degrabă sufocată din cauză că era un oraș atât de mic. Bătătorise aceleași drumuri de țară toată viața ei; își gravase inițialele pe aceleași bănci în care stătuse cândva și mama ei și în care aveau să stea într-o zi și copiii ei, trecându-și degetele peste scrijeliturile pe care le lăsase ea în urmă. Iar școala rămăsese în aceeași clădire în care era dintotdeauna, cu toate clasele la un loc, așa că nici măcar faptul că se mutase la Liceul Mallard nu i se păruse vreun progres, ci doar un pas mai încolo pe coridor. Și poate că ar fi reușit să treacă peste toate acestea dacă n-ar fi fost toată lumea obsedată de culoarea pielii. Syl Guillory și Jack Richard, care se certau în frizerie, fiecare susținând că soția lui avea pielea mai albă. Sau mama ei, care îi striga mereu să poarte pălărie; sau oamenii care credeau tot felul de lucruri absurde, cum ar fi că dacă beai

cafea sau mâncai ciocolată când erai însărcinată, aveai să naști un copil negru. Iar tatăl ei avea pielea atât de deschisă la culoare, încât, dacă te uitai pe partea interioară a brațului lui într-o dimineață friguroasă, îi vedeai venele albastrii. Dar nimic din toate astea n-a mai contat când au venit bărbații aceia albi după el, așa că de ce ar mai fi putut ei să-i pese de culoarea pielii?

Abia dacă și-l mai amintea, ceea ce o speria un pic. Pentru ea, tot ce se întâmplase înainte de moartea lui părea o simplă poveste pe care o auzise. O vreme în care mama ei nu se trezea în zori ca să facă menaj în casele albilor și nu lua în weekenduri haine la spălat, pe care apoi le împrăștia prin toată sufrageria. Gemenelor le plăcea să se ascundă după cuverturi și cearșafuri, până când Desiree și-a dat seama cât de umilitor era să aibă casa plină de lucrurile murdare ale unor străini.

— Dacă ar fi adevărat, atunci ai face ceva în privința asta, zicea Stella.

Dintotdeauna fusese atât de pragmatică! Duminică seara își călca hainele pentru toată săptămâna următoare, spre deosebire de Desiree, care se grăbea în fiecare dimineață să-și găsească o rochie curată și să-și termine de făcut temele pe caietele mototolite de pe fundul ghiozdanului. Stellei îi plăcea la școală. Avea note mari la aritmetică încă de la grădiniță, iar în clasa a zecea domnișoara Belton o lăsase chiar să le predea câteva lecții celor din clasele mai mici. Îi dăduse o carte veche de matematică pe care o avea de pe vremea când învăța la colegiul Spelman, iar Stella stătuse câteva săptămâni în pat încercând să descifreze formele ciudate și șirurile lungi de numere dintre paranteze. Desiree răsfoise o dată cartea, dar toate ecuațiile i se păreau scrise într-o limbă

necunoscută. Stella i-o luase repede înapoi, ca și cum Desiree, numai uitându-se prin ea, ar fi reușit cumva să o murdărească.

Stella voia să devină profesoară la Liceul Mallard într-o bună zi. În schimb, de fiecare dată când își imagina cum avea să arate viitorul ei în Mallard, cum viața urma să-și vadă de drum ca întotdeauna, Desiree simțea că parcă cineva o strângea de gât. Iar când începea să vorbească de plecare, Stella nu voia nici să discute.

— Nu putem s-o abandonăm pe mama, spunea ea mereu, iar Desiree, muștruluită, nu mai zicea nimic.

Pierduse deja mult, dar asta era partea despre care nu era nevoie să pomenească.

În ultima zi din clasa a zecea, mama lor venise acasă de la lucru și le anunțase că niciuna nu avea să se mai ducă la școală din toamna următoare. Făcuseră destulă școală, le zisese ea, așezându-se cu grijă pe canapea ca să-și întindă picioarele, iar de acum trebuiau să muncească. Pe atunci, gemenele aveau 16 ani, așa că rămăseseră uimite, deși probabil că Stella observase că veneau din ce în ce mai des facturi, iar Desiree poate că se întrebase de ce mama ei o trimisese de două ori în ultima lună la Fontenot ca să ceară mărire de credit. Cu toate astea, fetele se uitau uluite și tăcute una la alta în timp ce mama lor își dezlega șireturile de la pantofi. Stella arăta de parcă tocmai încasase o lovitură în stomac.

— Dar pot să muncesc și să merg și la școală, îi zise ea. O să găsec o soluție...

— Nu poți, dragă, o întrerupse mama ei. Tre' să fii acolo toată ziua. Știți că nu v-aș cere așa ceva dacă n-aș fi nevoită.

— Știu, dar...

— În plus, Nancy Belton te-a pus să le predai elevilor. Ce-ai mai avea tu nevoie să înveți?

Le găsisese deja de lucru într-o casă din Opelousas și avea să înceapă chiar de a doua zi de dimineață. Desiree ura să o ajute pe mama ei la curățenie, să bage mâinile în apa murdară ca să spele vasele sau să stea aplecată și să spele pe jos, știind că într-o zi degetele aveau să i se îngroașe și să i se încovoie de la atâta frecat hainele albilor. Dar măcar nu mai trebuia să dea teste, să studieze sau să învețe lucruri pe de rost, nu mai trebuia să fie atentă la cursurile care o plectiseau de moarte. Acum era adult. Viața avea să înceapă cu adevărat de-abia de-acum. Dar în timp ce pregăteau cina, Stella rămase tăcută și posomorâtă, spălând morcovii în chiuvetă.

— Mă gândeam..., începu ea. Cred că tocmai mă gândeam...

Voia să meargă la facultate într-o bună zi și, bineînțeles, o să fie admisă la Spelman, Howard sau oriunde ar fi vrut ea. Gândul că Stella urma să se mute în Atlanta sau în Washington, D.C. fără ea o îngrozise dintotdeauna pe Desiree. Așa că acum era cumva ușurată; Stella nu mai putea să plece și s-o lase în urmă. Însă nu-i plăcea să-și vadă sora supărată.

— Tot o să poți să te duci, îi zise Desiree. Dar mai târziu.

— Cum? Trebuie să termin liceul întâi.

— Păi, poți să-l termini atunci. Cursuri la seral sau ceva de genu'. Nici n-o să-ți dai seama ce repede o să termini, știi c-o să reușești.

Stella tăcu din nou, în timp ce tăia morcovii pentru tocăniță. Știa cât de disperată era mama lor și nu avea

să-i conteste decizia. Dar era atât de răvășită, că îi scăpă cuțitul din mână și se tăie la deget.

— La naiba! zise ea în șoaptă, făcând-o pe Desiree să tresară.

Stella nu înjura aproape niciodată, mai ales când mama lor era prin preajmă și putea să o audă. Scăpă cuțitul din mână, iar din arătător începu să-i curgă un firisor roșu de sânge. Fără să mai stea pe gânduri, Desiree îi luă degetul și-l băgă în gură, așa cum făcea când erau mici și Stella nu se mai oprea din plâns. Știa că acum erau mult prea mari pentru așa ceva, însă ținu mai departe degetul Stellei în gură, simțind gustul metalic al sângelui. Stella se uită la ea fără să zică nimic. Ochii i se umeziseră, dar nu plângea.

— Ce scârbos, îi zise ea, dar nu-și retrase degetul.

Toată vara aceea, fetele luară în fiecare dimineață autobuzul spre Opelousas, unde se prezentau la lucru într-o casă albă imensă, ascunsă după niște porți de fier decorate cu lei din marmură albă. Priveliștea părea așa de absurdă, că Desiree izbucnise în râs prima dată când îi văzuse, dar Stella privise precaută, ca și cum leii ar fi putut să se trezească la viață și s-o atace. Când mama lor le anunțase că le găsisese de lucru, Desiree știuse că trebuie să fie vorba despre o familie bogată de albi. Însă nu se așteptase la o casă ca asta: un candelabru de cristal atârnat de un tavan atât de înalt, că trebuia să urce până pe ultima treaptă a scării ca să-l poată șterge de praf; o scară atât de lungă și spiralată, încât o lua amețeala când ștergea balustrada; o bucătărie spațioasă, unde spăla po-deaua trecând pe lângă niște aparate care păreau atât de

sofisticate și fanteziste, că nici nu-și putea da seama cum funcționau.

Uneori o pierdea pe Stella și trebuia să o caute — îi venea s-o strige, dar îi era frică să-și audă vocea reverberând în tavanele acelea înalte. Odată o găsisse ștergând de praf măsuța de toaletă din dormitor, pe care se aflau sticlucțe cu loțiuni, și uitându-se melancolică în oglindă, de parcă ar fi vrut să se așeze pe scaunul capitonat și să-și dea cu o cremă parfumată pe mâini, cum ar fi făcut Audrey Hepburn. Să se admire pur și simplu, ca și cum ar fi trăit într-o lume în care femeile chiar făceau așa ceva. Dar văzând reflexia lui Desiree în spatele ei, Stella își mută repede privirea, aproape rușinată să fie surprinsă dorindu-și ceva.

Familia la care lucrau se numea Dupont. Soția, cu părul blond și mătăsos, stătea toată după-amiaza fără să facă nimic, mereu adormită și plictisită. Soțul lucra la St. Landry Bank & Trust. Aveau doi băieți care se înghionteau mereu în fața televizorului color — Stella nu mai văzuse până atunci un televizor color — și un bebeluș fără păr și cu colici. În prima lor zi de lucru, doamna Dupont le studie pentru o clipă, după care îi spuse absentă soțului ei:

— Ce fete drăguțe! Și ce piele deschisă la culoare au, nu-i așa?

Domnul Dupont încuviință tăcut. Era un bărbat neîndemânatic care purta niște ochelari rotunzi cu lentilele atât de groase, încât ochii parcă îi erau două mărgele. De fiecare dată când trecea pe lângă Desiree, lăsa capul în jos ca și cum ar fi vorbit de unul singur.

— Mai zi-mi o dată, tu care ești? o întreba el.